

ΠΑΦΟΣ

ΜΕΡΟΣ Α΄

Κείμενο 1

- Άσπα: Τι ξεφυλλίζεις, Χαβιέ;
- Χαβιέ: Βοηθάω τη Χουανίτα. Έχει να βρει πληροφορίες για την Παφία Αφροδίτη.
- Άσπα: Θα ήταν καλύτερα να αφήσεις το παιδί να δουλέψει μόνο του. Νομίζω, βέβαια, πως το κάνεις και λίγο για **τον εαυτό σου**.
- Χαβιέ: Αυτό να λέγεται! **Οτιδήποτε** διαβάζω για **άλλα** μέρη και τοποθεσίες με ταξιδεύει και με χαλαρώνει.
- Άσπα: Αυτή τη φορά πού ταξιδεύεις, καλέ μου;
- Χαβιέ: Στην Πάφο της Κύπρου, την Πάφο της Αφροδίτης και του έρωτα, **της οποίας** το όνομα, πιστεύουν **μερικοί**, προέρχεται από το απαφίσκειν, δηλαδή απατάν, αφού η απάτη συνδεόταν με τον έρωτα και τα τεχνάσματά του.
- Άσπα: Για να ρίξω μια ματιά κι εγώ στους οδηγούς... Μμ! Απέχει 155 χλμ. από τη Λευκωσία και μόλις 71 χλμ. από τη Λεμεσό. Το ιερό της Αφροδίτης, πάντως, βρίσκεται στην Παλαιάπαφο, την Παλιά Πάφο, αν και η Θεά πιστεύεται ότι αναδύθηκε από τα κύματα στην περιοχή **που** λέγεται Πέτρα του Ρωμιού.
- Χαβιέ: Άσπα, ας κάνουμε **ό,τι** μπορούμε να βρούμε χρόνο και χρήμα για ένα ταξιδάκι ως εκεί! Κοίτα, εδώ έχει **κάμποσες** φωτογραφίες. Οι δρόμοι είναι γραφικοί, γεμάτοι από νεοκλασικά κτήρια. Είναι όμως και αρκετά εκσυγχρονισμένη πόλη. Εδώ λέει ότι διαθέτει σύγχρονο νοσοκομείο, στάδιο, κλειστή αίθουσα αθλοπαιδιών και θέατρο.
- Άσπα: Πόσους κατοίκους έχει άραγε;
- Χαβιέ: Δεν είμαι σίγουρος, αλλά όχι πάνω από 50.000. Μιλάμε, δηλαδή, για ανθρώπινα μέτρα και διαστάσεις. Τι λες κι εσύ;
- Άσπα: Χαβιέ μου, μην προσπαθείς να πείσεις εμένα. Ξέρεις πόσο μου αρέσουν τα ταξίδια. Να σου θυμίσω μόνο αυτό **που** είπες πριν, για τον χρόνο και το χρήμα...

Λεξιλόγιο κειμένου 1

- απάτη: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (η απάτη)
- τεχνάσματα: ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, πληθυντικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (τα τεχνάσματα)
- αναδύθηκε: ρήμα, γ' ενικού προσώπου, οριστικής έγκλισης, χρόνου αορίστου, μεσοπαθητικής φωνής (αναδύομαι)
- εκσυγχρονισμένη: μετοχή, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής, μεσοπαθητικού παρακειμένου του ρήματος εκσυγχρονίζομαι (εκσυγχρονισμένος, -η, -ο)
- αθλοπαιδιών: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης γενικής (οι αθλοπαιδιές)
- διαστάσεις: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (η διάσταση)

Επεξεργασία κειμένου 1**Σωστό ή Λάθος;**

1. Ο Χαβιέ είναι υποχρεωμένος να βοηθήσει τη Χουανίτα στην εργασία της.
2. Στον Χουάν αρέσουν πολύ τα ταξίδια, το ίδιο και στην Άσπα.
3. Δεν πρέπει να εμπιστεύεται κανείς τους κατοίκους της Πάφου, γιατί μπορεί να τον εξαπατήσουν.
4. Η Πάφος είναι μια μικρή, αλλά ζωντανή και σύγχρονη πόλη.
5. Ο Χαβιέ και η Άσπα έχουν πολύ χρόνο, αλλά καθόλου χρήματα για να ταξιδεύουν.

Λεξιλογική άσκηση για το κείμενο 1**Επίλεξε το σωστό.**

1. Τα παπούτσια που αγόρασα ήταν μια
α. απατεωνιά β. απάτη γ. εξαπάτηση
2. Είδαμε το βουνό να μέσα από την ομίχλη.
α. αναδύεται β. καταδύεται γ. αναδίνεται
3. Το σχολικό πρόγραμμα προβλέπει ώρες
α. αθλοπαιδιών β. άθλων γ. αθλήσεων
4. Η λήψη μέτρων αντιμετώπισε ριζικά το πρόβλημα.
α. ταυτόχρονων β. εκσυγχρονισμένων γ. εκσυγχρονιστών
5. Χρησιμοποίησε όλα τα
α. τεχνικά β. τεχνητά γ. τεχνάσματα

Κείμενο 2

Στις 16 Αυγούστου 1960 η Κύπρος ανακηρύχτηκε επίσημα ανεξάρτητη δημοκρατία. Σταδιακά, διαμόρφωσε τη διεθνή προσωπικότητά της και εδραίωσε την υπόστασή της ως ανεξάρτητο κράτος, με την αναγνώρισή της από ξένες δυνάμεις και την είσοδό της σε **κάποιους** διεθνείς οργανισμούς. Η Κυπριακή Δημοκρατία αποτελούσε ανέκαθεν το προϊόν πολύμορφων συμβιβασμών μεταξύ αντικρουόμενων ξένων συμφερόντων και μεταξύ των επιδιώξεων των στοιχείων του πληθυσμού του νέου κράτους. Παρ' όλα αυτά, η ανακήρυξή της σε ανεξάρτητη δημοκρατία, **που καθιστούσε** τους ίδιους τους Κύπριους υπεύθυνους για την τύχη του τόπου, τερμάτιζε εννέα αιώνες ξένων κατοχών του νησιού.

Το συνταγματικό καθεστώς της νέας δημοκρατίας, όμως, περιείχε **κάμποσα** διαιρετικά στοιχεία, **τα οποία** πολύ γρήγορα άρχισαν να λειτουργούν ανασταλτικά ως προς την ανάπτυξη ελεύθερης πολιτικής ζωής και ως προς την καλλιέργεια πνεύματος συνεργασίας μεταξύ όλων των πολιτών, ανεξάρτητα από την εθνική τους προέλευση.

Το 1963, μετά από μάχες και γενική αντιπαράταξη Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, δημιουργήθηκε διαχωριστική γραμμή μεταξύ των δύο κοινοτήτων στην πρωτεύουσα Λευκωσία, **που** είναι γνωστή ως «πράσινη γραμμή». Έκτοτε, πραγματοποιήθηκαν και **άλλες** συγκρούσεις, συχνά με θύματα και από τις δύο πλευρές.

Το 1974, τα όργανα της στρατιωτικής δικτατορίας της Ελλάδας στην Κύπρο επιχείρησαν πραξικόπημα με στόχο την ανατροπή και δολοφονία του νόμιμου προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας αρχιεπισκόπου Μακαρίου. Το πραξικόπημα ήταν αιματηρό και προκάλεσε μεγάλες καταστροφές. Η παραβίαση αυτή της συνταγματικής τάξης στην Κύπρο εξώθησε την Τουρκία, ώστε να προσφέρει **στον εαυτό της** την αφορμή να εισβάλει στρατιωτικά στην Κύπρο, στις 20 Ιουλίου 1974. Η κατάληψη του βορείου τμήματος της Κύπρου απέσπασε από την Κυπριακή Δημοκρατία πλούσιες και αναπτυγμένες περιοχές. Η σοβαρότερη, όμως, συνέπεια υπήρξε ο εκτοπισμός 200.000 περίπου Ελληνοκυπρίων από τις εστίες τους.

Λεξιλόγιο κειμένου 2

- ανακηρύχτηκε: ρήμα, γ' ενικού προσώπου, οριστικής έγκλισης, χρόνου αορίστου, μεσοπαθητικής φωνής (ανακηρύσσομαι)
- διαμόρφωσε: ρήμα, γ' ενικού προσώπου, οριστικής έγκλισης, χρόνου αορίστου, ενεργητικής φωνής (διαμορφώνω)
- εδραίωσε: ρήμα, γ' ενικού προσώπου, οριστικής έγκλισης, χρόνου αορίστου, ενεργητικής φωνής (εδραιώνω)
- υπόσταση: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (η υπόσταση)

- συμβιβασμών: ουσιαστικό, γένους αρσενικού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης γενικής (ο συμβιβασμός)
- αντικρουόμενων: μετοχή, γένους ουδέτερου, πληθυντικού αριθμού, πτώσης γενικής, μεσοπαθητικού ενεστώτα του ρήματος αντικρούομαι (αντικρουόμενος, -η, -ο)
- επιδιώξεων: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης γενικής (η επιδίωξη)
- καθιστούσε: ρήμα, γ' ενικού προσώπου, οριστικής έγκλισης, χρόνου παρατατικού, ενεργητικής φωνής (καθιστώ)
- καθεστώς: ουσιαστικό, γένους ουδέτερου, ενικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (το καθεστώς)
- ανασταλτικά: τροπικό επίρρημα
- πραξικόπημα: ουσιαστικό, γένους ουδέτερου, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (το πραξικόπημα)
- ανατροπή: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (η ανατροπή)
- παραβίαση: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (η παραβίαση)
- εξώθησε: ρήμα, γ' ενικού προσώπου, οριστικής έγκλισης, χρόνου αορίστου, ενεργητικής φωνής (εξωθώ)
- κατάληψη: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (η κατάληψη)
- εκτοπισμός: ουσιαστικό, γένους αρσενικού, ενικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (ο εκτοπισμός)

Επεξεργασία κειμένου 2**Σωστό ή Λάθος;**

1. Το καθεστώς της νέας δημοκρατίας στην Κύπρο βοήθησε στην ανάπτυξη ενός κλίματος σύμπνοιας και συνεργασίας.
2. Η Κύπρος αποτελούσε ανέκαθεν πεδίο επιβολής των συμφερόντων πολλών ξένων δυνάμεων.
3. Με το πραξικόπημα του 1974 δημιουργείται η πράσινη γραμμή στο νησί.
4. Το πραξικόπημα του 1974 πραγματοποίησε η ελληνική Χούντα.
5. Το βόρειο τμήμα της Κύπρου είναι πλούσιο και αναπτυγμένο.

Λεξιλογική άσκηση για το κείμενο 2**Συμπλήρωσε τα κενά με τις λέξεις της παρένθεσης.**

(εδραίωσε, εξώθησε, διαμορφώνουν, ανακηρύχτηκε, κατέστησε)

1. Με το δημοψήφισμα καταργήθηκε η βασιλεία και η δημοκρατία.
2. Οι εμπειρίες τον ανθρώπινο χαρακτήρα.
3. Μετά τη νέα εκλογική της επιτυχία, η κυβέρνηση ακόμη περισσότερο τη θέση της.
4. Η μοναξιά τον στην αυτοκτονία.
5. Τον γενικό κληρονόμο του.

Κείμενο 3 - Πολιτισμός

Η εκπαίδευση στην Κυπριακή Δημοκρατία είναι δωρεάν και υποχρεωτική μέχρι την ηλικία των δεκαπέντε ετών. **Κάθε** απόφοιτος της μέσης εκπαίδευσης μπορεί να συνεχίσει τις σπουδές του στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Μεγάλο ποσοστό αυτών **που** συνεχίζουν τις σπουδές τους είναι γυναίκες. Η Κύπρος έχει ένα πανεπιστήμιο και **κάμποσα** κολέγια και ινστιτούτα για περαιτέρω εκπαίδευση. Πολλοί Ελληνοκύπριοι, ωστόσο, φοιτούν σε πανεπιστήμια του εξωτερικού, κυρίως στην Ελλάδα, τη Μεγάλη Βρετανία και τις ΗΠΑ.

Όσον αφορά τις επίσημες γλώσσες, **οι οποίες** μιλιούνται στην Κυπριακή Δημοκρατία, σύμφωνα με το Σύνταγμα του 1960, είναι η ελληνική και η τουρκική. Η τουρκική εμφανίζεται σε **κάποια** επίσημα κρατικά έγγραφα, δεν χρησιμοποιείται, όμως, ευρέως για επικοινωνιακούς σκοπούς, παρά μόνο μεταξύ των Τουρκοκυπρίων, **που** έχουν παραμείνει στο νότιο τμήμα της Κύπρου.

Η κυπριακή διάλεκτος, **που** χρησιμοποιούν οι Κύπριοι, κυρίως στον προφορικό και λιγότερο στον γραπτό λόγο, έχει δεχτεί ποικίλες επιδράσεις από **άλλες** γλώσσες, όπως, για παράδειγμα, από την αραβική, την τουρκική και, πιο πρόσφατα, την αγγλική. Η τελευταία χρησιμοποιείται στην ιδιωτική τριτοβάθμια και εν μέρει στη δημόσια εκπαίδευση. Η ανάπτυξη, εξάλλου, του τομέα του τουρισμού και των οικονομικών υπηρεσιών ευνοεί την εξάπλωση της αγγλικής γλώσσας. **Κάποιοι** ομιλητές θεωρούν ότι αυτή η εξάπλωση σηματοδοτεί ένδειξη γλωσσικής πενίας, ενώ **άλλοι** ότι δημιουργεί προϋποθέσεις ανανέωσης και εμπλουτισμού.

Ως προς τη σχέση της με τη νεοελληνική κοινή, η κυπριακή διάλεκτος διαχωρίζεται από αυτή, αποτελώντας το βασικότερο μέσο έκφρασης των Κυπρίων, ακόμα και έξω από το άμεσο περιβάλλον επικοινωνίας τους. Το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, εξάλλου, υποστηρίζει και συχνά επιβάλλει τη χρήση της κυπριακής διαλέκτου.

Επεξεργασία κειμένου 3**Σωστό ή λάθος;**

1. Οι μαθητές που τελειώνουν τη μέση εκπαίδευση μπορούν να συνεχίσουν τη φοίτησή τους στο πανεπιστήμιο.
2. Οι γυναίκες συνήθως σταματούν το σχολείο με τη συμπλήρωση των δεκαπέντε τους χρόνων.
3. Δεν μιλιέται πια η τουρκική στη νότια Κύπρο.
4. Η χρήση της αγγλικής γλώσσας είναι αρκετά διαδεδομένη στην Κύπρο.
5. Οι Κύπριοι μιλούν τα κυπριακά στο οικογενειακό τους περιβάλλον.

ΜΕΡΟΣ Β΄**Γραμματική****1. Θεωρία****Αναφορικές αντωνυμίες**

Αναφορικές λέγονται οι αντωνυμίες με τις οποίες ολόκληρη πρόταση αναφέρεται, δηλ. αποδίδεται, σε μια άλλη λέξη. Αυτές είναι:

α) Το πολύ συχνό άκλιτο **που**. Αναφέρεται σε ονόματα κάθε γένους, αριθμού και πτώσης.

Το έργο **που** είδα χτες μου άρεσε πολύ.
Οι φωνές των παιδιών **που** παίζουν ακούγονται στην αυλή.
Δεν τρώω τα φαγητά **που** είναι πολύ αλμυρά.

β) **ο οποίος, η οποία, το οποίο**. Έχει τρία γένη και κλίνεται με το άρθρο, όπως το επίθετο «ωραίος, -α, -ο». Την αντωνυμία αυτή τη χρησιμοποιούμε αντί για το «που». Έτσι, αποφεύγουμε την ασάφεια και τη συσσώρευση πολλών «που» στην ίδια πρόταση.

Ο μανάβης, από **τον οποίο** αγοράζω τα φρούτα, είναι πολύ έντιμος.
Η γυναίκα, με **την οποία** με είδες χτες, είναι φίλη της μητέρας μου.
Ο θεός μου, το αυτοκίνητο **του οποίου** οδηγούσα χτες, είναι πολύ πλούσιος.

γ) **όποιος, όποια, όποιο** και το άκλιτο **ό,τι**. Κλίνεται χωρίς άρθρο όπως το επίθετο «πλούσιος, -α, -ο».

Όποιος θέλει ας δοκιμάσει.
Λέει **ό,τι** θέλει.
Βάλε **όποια** ρούχα θέλεις.
Έλα **ό,τι** ώρα μπορείς.

δ) **όσος, όση, όσο**. Κλίνεται χωρίς το άρθρο, όπως το επίθετο «μαύρος, -η, -ο».

Ήρθαν **όσοι** μπόρεσαν.
Φάε **όσο** θες.
Όσες φορές κι αν μου το πεις, δεν θα το κάνω.

ε) **οποιοσδήποτε, οποιαδήποτε, οποιοδήποτε** (όποιος + δήποτε = όποιος τυχόν)

Οποιοσδήποτε θέλει, μπορεί να με δει σπίτι μου.
Οποιονδήποτε κι αν δω απ' αυτούς, δεν θα διστάσω να τον βρίσω.

στ) **οτιδήποτε, οτιδήποτε, οτιδήποτε** (ό,τι + δήποτε = ό,τι κι αν)

Οτιδήποτε πρόβλημα έχεις, μη διστάσεις να μου το πεις.
Οτιδήποτε απορίες έχετε, θα τις συζητήσουμε.

ζ) **οσοσδήποτε, οσηδήποτε, οσοδήποτε** (όσος + δήποτε = όσος τυχόν, όσος κι αν)

Οσηδήποτε δύναμη κι αν βάλεις, δεν θα μπορέσεις να το ανοίξεις.
Οσαδήποτε μέρη κι αν δεις, κανένα δεν θα σου αρέσει όσο αυτό εδώ.

Αυτοπαθείς αντωνυμίες

Αυτοπαθείς λέγονται οι αντωνυμίες που φανερώνουν πως το ίδιο πρόσωπο ενεργεί και το ίδιο δέχεται την ενέργεια.

Σχηματίζονται από την αντωνυμία **εαυτού** – **εαυτής** – **εαυτού** με το άρθρο και την αντίστοιχη κτητική αντωνυμία. Έχουν μόνο γενική και αιτιατική και κλίνονται όπως το επίθετο «καλός, -ή, -ό».

ενικός αριθμός

α' προσώπου	γενική: αιτιατική:	του εαυτού μου τον εαυτό μου
β' προσώπου	γενική: αιτιατική:	του εαυτού σου τον εαυτό σου
γ' προσώπου	γενική: αιτιατική:	του εαυτού του (της) τον εαυτό του (της)

πληθυντικός αριθμός

α' προσώπου	γενική: αιτιατική:	του εαυτού μας τον εαυτό μας	ή ή	των εαυτών μας τους εαυτούς μας
β' προσώπου	γενική: αιτιατική:	του εαυτού σας τον εαυτό σας	ή ή	των εαυτών σας τους εαυτούς σας
γ' προσώπου	γενική: αιτιατική:	του εαυτού τους τον εαυτό τους	ή ή	των εαυτών τους τους εαυτούς τους

Παραδείγματα:

Καθένας πρέπει να είναι κύριος **του εαυτού του**.

Σκέφτεσαι μόνο **τον εαυτό σου**.

Δεν φροντίζει μόνο για **τον εαυτό της**, αλλά και για τους άλλους.

Όλοι το καλό **του εαυτού μας** κοιτάζουμε.

Αόριστες αντωνυμίες

Αόριστες λέγονται οι αντωνυμίες που τις χρησιμοποιούμε για ένα πρόσωπο ή πράγμα που δεν το ονομάζουμε, γιατί δεν το ξέρουμε ή γιατί δεν θέλουμε. Αυτές είναι:

1. **ένας, μία (μια), ένα**. Είναι ίδια με το αριθμητικό, που χρησιμεύει και για αόριστο άρθρο
Μου έλεγε **ένας** πολλά για τη ζωή του.
2. **κανένας (κανείς), καμία (καμιά), κανένα**. Κλίνεται όπως το ένας, μία, ένα, μόνο στον ενικό. Έχει δύο σημασίες:
α) **κάποιος** όταν η φράση δεν έχει άρνηση: Πέρασε από το σπίτι **καμιά** μέρα (κάποια μέρα).
β) **ούτε ένας** και **κάποιος**, όταν η φράση είναι αρνητική:
Αν δεν το πήρε **κανείς** (κάποιος), θα βρεθεί.
Δεν τον είδε **κανείς** (ούτε ένας).
3. **μερικοί, μερικές, μερικά** (για λίγα πρόσωπα ή πράγματα). Κλίνεται μόνο στον πληθυντικό όπως το «καλοί, -ές, -ά».
Μερικοί το πίστεψαν.
4. **κάποιος, κάποια, κάποιον**. Κλίνεται κατά το «πλούσιος, -α, -ο».
Είδα **κάποιον** στον δρόμο.
5. **κάτι, κατιτί**. Είναι άκλιτες. Το **κάτι** μπορεί να συνταχθεί και με ουσιαστικά στον πληθυντικό.
Κάτι θα έγινε.
Μου είπε κατιτί, αλλά δεν σου λέω.
Το διάβασα σε **κάτι** βιβλία.
6. **τίποτε (τίποτα)**. Είναι άκλιτη.
Έχει δύο σημασίες:
α) Σε θετική φράση έχει αόριστη σημασία:
Πες μας **τίποτε** (κάτι).
β) Σε αρνητική μπορεί να έχει και τις δύο σημασίες:
Δεν ξέρω **τίποτε** (κάτι).
Τι θέλεις; **-Τίποτα** (ούτε ένα πράγμα).
7. **κάμποσος, κάμποση, κάμποσο**. Φανερώνει ένα ποσό όχι ορισμένο.
Στον πληθυντικό έχει και τη σημασία «πολλοί, αρκετοί». Κλίνεται κατά το «όμορφος, -η, -ο».
Ξέρει **κάμποσα** ελληνικά.
Πέρασε **κάμποση** ώρα.
8. **κάθε / καθένας, καθεμιά (καθεμία), καθένα**. Το **κάθε** είναι άκλιτο και συνηθίζεται σαν επίθετο, με άρθρο ή χωρίς, με ονόματα κάθε πτώσης.
(Ο) **κάθε** άνθρωπος.
Η πρόοδος (του) **κάθε** παιδιού.

Το **καθένας** κλίνεται στον ενικό όπως το ένας:

Ο **καθένας** με τη σειρά του.

Καθεμιά να κοιτάζει τη δουλειά της.

(Δεν πρέπει να λέμε ο καθένας άνθρωπος, αλλά ο κάθε άνθρωπος κλπ.)

9. **καθετί**. Είναι άκλιτο ουδέτερο και συνηθίζεται με άρθρο ή χωρίς στην ονομαστική και αιτιατική.
Θ' ακούσω (το) **κάθετι** που θα πεις.
10. **(ο, η, το) δείνα, (ο, η, το) τάδε**. Και οι δύο λέγονται συνήθως στον ενικό, και για τα τρία γένη. Είναι άκλιτες. Τις λέμε όταν δεν θέλουμε να ονομάσουμε τα πρόσωπα ή τα πράγματα.
Ήρθε **ο δείνα** και μου λέει: «Να πας στο **τάδε** μέρος».
11. **άλλος, άλλη, άλλο**. Κλίνεται κατά το «μαύρος, -η, -ο».
Πού είναι **η άλλη**;
Έλα κάποια **άλλη** μέρα.

Στον καθημερινό λόγο αλλά και σε αρχαιοπρεπείς ή ιδιωματικές εκφράσεις συνηθίζεται και το **παν** ή **τα πάντα**.

Έκανε **τα πάντα**, αλλά δεν τα κατάφερε.

Έκανε **το παν** για να τον βοηθήσει.

2. Ασκήσεις**1. Να αντικαταστήσεις τις λέξεις σε πλάγιους χαρακτήρες με τα αναφορικά «που» ή «ό,τι».**

1. Στα μαγαζιά της Πάφου βρίσκει κανείς *όσα πράγματα* μπορεί να φανταστεί.
.....
2. Η Πάφος είναι πόλη σύγχρονη, *η οποία* δεν έχει χάσει ωστόσο τη γραφικότητά της.
.....
3. Μου αρέσει η διάλεκτος, *η οποία* μιλιέται στην Κύπρο.
.....
4. Ο Παντελής, *ο οποίος* δουλεύει από πέρσι στην Κύπρο, μας έστειλε γράμμα.
.....
5. Να μου λες *αυτό που* σε προβληματίζει.
.....

2. Να αντικαταστήσεις τις λέξεις σε πλάγιους χαρακτήρες με την αναφορική αντωνυμία «ο οποίος, -α, -ο» στον κατάλληλο τύπο.

1. Η ελληνοκυπριακή κοινότητα στη Μ. Βρετανία, *που* αριθμεί περίπου 160.000 άτομα, αποτελεί από τις μεγαλύτερες μειονότητες σε αυτή τη χώρα.
.....
.....
1. Οι μελέτες, *που* συναντάμε πριν από το 1980, ασχολούνται κυρίως με τις κοινωνικο-οικονομικές πιυχές της κυπριακής μετανάστευσης στη Μ. Βρετανία.
.....
.....
2. Τη γλωσσική πραγματικότητα των Κυπρίων ομιλητών, *που* ανήκουν στην πρώτη, δεύτερη και τρίτη γενιά, εξετάζουν νεότερες έρευνες.
.....
.....
3. Η κυπριακή κοινότητα της Μ. Βρετανίας χρησιμοποιεί την κυπριακή διάλεκτο, *που* είναι μια ιδιόμορφη ποικιλία της ελληνικής.
.....
.....
4. Η οικονομική αυτονόμηση, *που* χαρακτηρίζει την κυπριακή παροικία, εξηγεί την επικράτηση της διαλέκτου μέσα στην οικογένεια.
.....
.....

3. Συμπλήρωσε τα κενά με τις αναφορικές αντωνυμίες «όποιος, -α, -ο» ή «όσος, -η, -ο».

Αγαπημένα μου παιδιά,

Πότε θα μου έρθετε; Ξέρετε ότι σας περιμένω, (1) εποχή προτιμάτε, και ότι μπορείτε να φέρετε (2) θέλετε μαζί σας. Σας υπόσχομαι ότι θα διασκεδάσετε και θα απολαύσετε τη θάλασσα, αφού θα κάνετε (3) μπάνια θέλετε. Το σπίτι μου θα είναι στη διάθεσή σας, για

..... (4) μέρες αποφασίσετε να μείνετε. Γιατί διαστάζετε; Αφού ξέρετε ότι (5) πρωτοέρχεται στην Πάφο δεν την ξεχνά ποτέ.

Σας περιμένω! Φιλάκια
Παντελής

4. Συμπλήρωσε τα κενά με την αυτοπαθή αντωνυμία «ο εαυτός».

1. Η Μαρία δεν εμπιστεύεται ούτε (1).
2. Ο Μάριος πάντα έλεγε σε (2) ότι μια μέρα θα περπατούσε στους δρόμους της Πάφου.
3. Η Βαλεντίνα κοιτάζει μόνο (3).
4. «Να προσέχετε (4) όσο θα είστε στα ξένα», τους είπαν οι γονείς τους.
5. «Μην ανησυχείς, Γιώργο. Μπορεί να τρομάξεις λιγάκι όταν απογειωθούμε, αλλά, ενώ θα είμαστε στον αέρα, θα ξαναβρείς (5)», είπε η Ιωάννα.

5. Συμπλήρωσε τα κενά του διαλόγου μεταξύ Παντελή και Γιώργου με τις αόριστες αντωνυμίες «κανένας/ κανείς, καμιά, κανένα» ή «κάποιος, -α, -ο».

- Παντελής: Λοιπόν, ποιοι άλλοι θα μας ακολουθήσουν;
- Γιώργος: Σκέφτονται να έρθουν (1) φίλοι. Σίγουρα δεν πειράζει;
- Παντελής: Αφού σου είπα δεν υπάρχει (2) πρόβλημα από μένα. Μήπως τους ξέρω αυτούς τους φίλους;
- Γιώργος: Θυμάσαι τον Γιάννη και την Ελένη; Περάσαμε (3) μέρες μαζί στη Νάξο το περασμένο καλοκαίρι.
- Παντελής: Αυτός ο Γιάννης είναι ο αρχιτέκτονας από το Ξυλόκαστρο;
- Γιώργος: Αυτός είναι.
- Παντελής: Έλα βρε! Ο Γιάννης! Δεν ξέρω (4) που να λέει αστεία σαν τον Γιάννη. Με το καλό να έρθετε και οι τέσσερις!
- Γιώργος: Εντάξει τότε, Παντελή.

6. Σύνδεσε τα κομμάτια, για να σχηματίσεις προτάσεις για τη διαμονή των φίλων στην Πάφο.

1. Οι πέντε φίλοι περπάτησαν	κάτι πανέμορφα μαγαζιά με μεγάλες βιτρίνες.
2. Ξέχασαν όμως να αγοράσουν	κάτι παλιά βιβλία κοντά στην κεντρική πλατεία.
3. Στο κέντρο ψώνισαν από	τίποτα ωραιότερο από αυτή την πόλη;
4. Η Ελένη αγόρασε	σε κάποιες περιοχές με αρχαιολογικό ενδιαφέρον.
5. Υπάρχει στον κόσμο	κάτι για τους γονείς τους!

ΜΕΡΟΣ Γ΄

Παιχνιδόλεξα

1. Σταυρόλεξο

Συμπλήρωσε τα κενά με το σωστό τύπο των παρακάτω αντωνυμιών και λύσε το σταυρόλεξο.

τίποτα, ό,τι, ο οποίος, κάποιος, όσος

1. Όλες οι λατινοαμερικανικές σειρές, τις παρακολουθεί η μητέρα μου, είναι ίδιες.
2. Αλίκη, βγαίνω για ψώνια. Θέλεις να πάρω για σένα;
3. Πέρασα πάρα πολύ καλά σ' αυτό το χωριό. ανθρώπους γνώρισα, όλοι ήταν φιλόξενοι και ευγενείς.
4. Δεν ξέρω πού είναι ο Γιάννης. Μου είπε ότι θα περάσει το Σαββατοκύριακο στο σπίτι φίλων του.
5. Παραχάιδεψε τα παιδιά της και τα χάλασε. Τώρα, την κάνουν θέλουν.

				2					
1									
	3								
						5			
		4							

2. Κρεμάλα

1. Ο τρόπος με τον οποίο κυβερνάται ένα κράτος ή είναι οργανωμένη μια κοινωνία.
2. Ενσυνείδητη παραποίηση της αλήθειας, που στηρίζεται στην εμπιστοσύνη και την ευπιστία των άλλων.
3. Ριζική μεταβολή, αναμόρφωση ή εκσυγχρονισμός.

1. Κ _ _ _ _ _
2. Α _ _ _ _
3. Α _ _ _ _ _

3. Παζλ

1. Η Αφροδίτη αναδύθηκε από τα κύματα στην περιοχή που λέγεται
 - α. Λεμεσός.
 - β. Πέτρα του Ρωμιού.
 - γ. Παλαιά Πάφος.

2. Η Κύπρος ανακηρύχτηκε ανεξάρτητη δημοκρατία
 - α. το 1974.
 - β. το 1960.
 - γ. το 1963.
3. Η αφορμή για την Τουρκία να εισβάλει στην Κύπρο ήταν
 - α. η δολοφονία του Αρχιεπίσκοπου Μακάριου.
 - β. η εγκαθίδρυση στρατιωτικής δικτατορίας στην Κύπρο.
 - γ. η παραβίαση της συνταγματικής τάξης στην Κύπρο.
4. Η κυπριακή διάλεκτος έχει επιδράσεις από
 - α. τα τουρκικά.
 - β. τα αγγλικά.
 - γ. διάφορες γλώσσες.
5. Οι Ελληνοκύπριοι σπουδάζουν
 - α. μόνο στην Κύπρο.
 - β. στην Ελλάδα
 - γ. σε πολλές χώρες.

4. Λαγός και Χελώνα

Συνέχισε αλλάζοντας μόνο τον αριθμό των παρακάτω λέξεων.

τον εαυτό μου	
κάποιο συνάδελφο	
κάποιας γυναίκας	
τον εαυτό του	
των οποίων ανθρώπων	
την οποία φοιτήτρια	
τους εαυτούς μας	
των εαυτών σας	
στον εαυτό της	
τον εαυτό σου	

5. Γραφομηχανή

ισχυρίζονται, λιώνω, μελωδικός, φυσιογνωμία, αγωγή, υποσχέθηκα, παγετώνας, ορθώνομαι, ανήλιαγος, καίριος, δηλητηριάζεις, μητρώο, εξαντλείται, μελετημένη, θαμμένος, γιαούρτι, αγκαθωτός, πρωιμότερο, βυθός, δασωμένος

6. Ποίημα

Άκουσε και συμπλήρωσε.

Το τραγούδι του χελιδονιού

Μουσική- Στίχοι: Χάρης Αλεξίου
Τραγούδι: Χάρης Αλεξίου
(από τον δίσκο: Ένα φιλί του κόσμου)

Έλα εδώ κοντά, να σου δώσω ένα
Έλα, μη μου κλαις, άσπρο μου χελιδονάκι.

Ο Θεός να μας φιλάει
από μάτι που κοιτάει πονηρά.
Ο Θεός να μας σκεπάζει
όταν η ψυχήτη χαρά.
Πες μου, τι σε πολεμάει.

Γέλασε ξανά, κρυσταλλένιο μου αγγελούδι.
Η άνοιξη να' ρθει, να φωτίσει το τραγούδι.

Μέλισσες και πεταλούδες
να τις φτερούγες που φοράς
και τα σύννεφα ν' ανοίξουν
τον Θεούλη να σου δείξουν, να μιλάς,
να σταθώ κι εγώ στο πλάι.

Με τραγούδια και ζαφείρια
θα σου κάνω τα

Μην πονάς, θα σου στείλω εγώ δελφίνια
απ' την Πάφο ως την Κερύνεια να γυρνάς.
Όλες του νησιού τις χάρες να
χελιδόνι, τη ζωή να τραγουδάς.

ΜΕΡΟΣ Δ΄**Λεξικό Ενότητας**

- απάτη η: σκόπιμη παράνομη ενέργεια που στοχεύει στην παραπλάνηση κάποιου, ώστε να ωφεληθεί αυτός που για χάρη του γίνεται αυτή η ενέργεια, δολοπλοκία, κατεργαριά, κόλπο, ξεγέλασμα
Όλη του την περιουσία τη χρωστάει σε απάτες και κλοπές.

η απάτη	οι απάτες
της απάτης	των απατών
την απάτη	τις απάτες
- απάτη	- απάτες

- τέχνασμα το: ό,τι επινοεί κανείς για να πετύχει κάτι
Χρησιμοποιεί πολλά τεχνάσματα, για να πείθει τους συνομιλητές του.

το τέχνασμα	τα τεχνάσματα
του τεχνάσματος	των τεχνασμάτων
το τέχνασμα	τα τεχνάσματα
- τέχνασμα	- τεχνάσματα

- αναδύομαι: ανεβαίνω στην επιφάνεια του νερού, ανέρχομαι
(αναδύομαι, αναδύομουν, αναδύθηκα, θα αναδύομαι, θα αναδυθώ, έχω αναδυθεί, είχα αναδυθεί, θα έχω αναδυθεί)
Το υποβρύχιο αναδύθηκε, μόλις βρέθηκε σε ασφαλές μέρος.

- εκσυγχρονισμένος, -η, -ο: προσαρμοσμένος στις σύγχρονες ανάγκες και απαλλαγμένος από γνωρίσματα του παρελθόντος που εμποδίζουν την εξέλιξή του
Οι εκσυγχρονισμένοι θεσμοί είναι πιο πιθανό να γίνουν αποδεκτοί από τη νεολαία.

εκσυγχρονισμένος	εκσυγχρονισμένη	εκσυγχρονισμένο
εκσυγχρονισμένου	εκσυγχρονισμένης	εκσυγχρονισμένου
εκσυγχρονισμένο	εκσυγχρονισμένη	εκσυγχρονισμένο
εκσυγχρονισμένε	εκσυγχρονισμένη	εκσυγχρονισμένο
εκσυγχρονισμένοι	εκσυγχρονισμένες	εκσυγχρονισμένα
εκσυγχρονισμένων	εκσυγχρονισμένων	εκσυγχρονισμένων
εκσυγχρονισμένους	εκσυγχρονισμένες	εκσυγχρονισμένα
εκσυγχρονισμένοι	εκσυγχρονισμένες	εκσυγχρονισμένα

- αθλοπαιδιές οι: αθλητικές δραστηριότητες για σωματική άσκηση και ψυχαγωγία, αθλητικά παιχνίδια
Διακρινόταν από εξαιρετική ικανότητα τόσο στα μαθήματα όσο και στις διάφορες αθλοπαιδιές.

οι αθλοπαιδιές
των αθλοπαιδιών
τις αθλοπαιδιές
- αθλοπαιδιές

- διάσταση η: κάθε μέγεθος που καθορίζει πόσο μεγάλο είναι ένα αντικείμενο (μήκος, πλάτος, ύψος, βάθος, όγκος κλπ.)

Οι διαστάσεις του δωματίου δεν ήταν μεγάλες, αλλά η έξυπνη διακόσμηση το έκανε να φαίνεται διπλάσιο.

η διάσταση	οι διαστάσεις
της διάστασης (διαστάσεως)	των διαστάσεων
την διάσταση	τις διαστάσεις
- διάσταση	- διαστάσεις

- απατεωνιά η: η απάτη
Με τις απατεωνιές τους κατάφεραν τελικά να τους ξεγελάσουν όλους και να κερδίσουν πάρα πολλά χρήματα.

η απατεωνιά	οι απατεωνιές
της απατεωνιάς	των -
την απατεωνιά	τις απατεωνιές
- απατεωνιά	- απατεωνιές

- εξαπάτηση η: το να εξαπατήσει κανείς κάποιον, να τον ξεγελάσει, να στήσει μια απάτη σε βάρος του
Η εξαπάτηση της κοινής γνώμης έγινε με κατασκευασμένα ρεπορτάζ στα δελτία ειδήσεων.

η εξαπάτηση	οι εξαπατήσεις
της εξαπάτησης (εξαπατήσεως)	των εξαπατήσεων
την εξαπάτηση	τις εξαπατήσεις
- εξαπάτηση	- εξαπατήσεις

- καταδύομαι: βυθίζομαι μέσα στο νερό
(καταδύομαι, καταδύομαι, καταδύθηκα, θα καταδύομαι, θα καταδυθώ, έχω καταδυθεί, είχα καταδυθεί, θα έχω καταδυθεί)
Το ειδικό βαθυσκάφος καταδύθηκε στα 2.000 μέτρα κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας.

- αναδίνομαι/ αναδίδομαι: εκπέμπομαι στον χώρο, γίνομαι αντιληπτός με την όσφρηση, εκπέμπομαι προς τα πάνω, διασκορπίζομαι σε μεγάλη έκταση (αναδίνομαι/ αναδίδομαι, αναδινόμουν/ αναδιδόμουν)
Πυκνοί καπνοί άρχισαν να αναδίδονται από το ηφαίστειο μετά την πρώτη έκρηξη.

- άθλος ο: μεγάλο, επίπονο και σπάνιο κατόρθωμα
Οι δώδεκα άθλοι του Ηρακλή ήταν το αγαπημένο ανάγνωσμα της παιδικής μου ηλικίας.

ο άθλος	οι άθλοι
του άθλου	των άθλων
τον άθλο	τους άθλους
- άθλε	- άθλοι

- άθληση η: ενασχόληση με κάποιο άθλημα, αγώνισμα
Ο χρόνος και η συχνότητα της άθλησης επηρεάζουν τις επιδόσεις μας.

η άθληση
της άθλησης (αθλήσεως)

την άθληση
- άθληση

- λήψη η: πράξη κατά την οποία λαμβάνει (παίρνει) κανείς κάτι
Κατέληξε στη λήψη μιας σκληρής αλλά αναγκαίας απόφασης για το μέλλον της.

η λήψη	οι λήψεις
της λήψης (λήψεως)	των λήψεων
τη λήψη	τις λήψεις
- λήψη	- λήψεις

- ριζικά: πλήρως, εξ ολοκλήρου, ολοκληρωτικά
Άλλαξε ριζικά τον τρόπο ζωής του και κέρδισε υγεία και ηρεμία.

- εκσυγχρονιστής ο: αυτός που πραγματοποιεί εκσυγχρονισμό, δηλαδή προσαρμόζει κάτι στις σύγχρονες ανάγκες, απαλλάσσοντάς το από τα γνωρίσματα του παρελθόντος που εμποδίζουν την εξέλιξή του
Θα μείνει στην ιστορία ως ο εκσυγχρονιστής της κρατικής διοίκησης.

ο εκσυγχρονιστής	οι εκσυγχρονιστές
του εκσυγχρονιστή	των εκσυγχρονιστών
τον εκσυγχρονιστή	τους εκσυγχρονιστές
- εκσυγχρονιστή	- εκσυγχρονιστές

- ανακηρύσσομαι: γίνομαι γνωστός σε όλους, αναγγέλλομαι επίσημα (ανακηρύσσομαι, ανακηρυσσόμουν, ανακηρύχτηκα, θα ανακηρύσσομαι, θα ανακηρυχτώ, έχω ανακηρυχτεί, είχα ανακηρυχτεί, θα έχω ανακηρυχτεί)
Η ανεξαρτησία της χώρας ανακηρύχτηκε στην πρώτη πανηγυρική εθνοσυνέλευση.

- διαμορφώνω: δίνω σχήμα και μορφή σε κάτι ή επιδρώ καθοριστικά στην τελική μορφή που λαμβάνει κάτι (διαμορφώνω, διαμόρφωνα, διαμόρφωσα, θα διαμορφώνω, θα διαμορφώσω, έχω διαμορφώσει, είχα διαμορφώσει, θα έχω διαμορφώσει)
Δεν είχε ακόμα διαμορφώσει τις τελικές της θέσεις σχετικά με την εξωτερική πολιτική.

- εδραιώνω: καθιστώ κάτι σταθερό, αμετακίνητο ή μόνιμο, παγιώνω (εδραιώνω, εδραίωνα, εδραίωσα, θα εδραιώνω, θα εδραιώσω, έχω εδραιώσει, είχα εδραιώσει, θα έχω εδραιώσει)
Η πρώτη μου φροντίδα ήταν να εδραιώσω τη θέση μου στη νέα δουλειά.

- υπόσταση η: το σύνολο των στοιχείων που αποτελούν τη φυσιογνωμία, τον ιδιαίτερο και αναγνωρίσιμο χαρακτήρα κάποιου
Όταν το έργο ολοκληρώθηκε, απέκτησαν υπόσταση οι προσδοκίες και τα όνειρα των κατοίκων.

η υπόσταση	οι υποστάσεις
της υπόστασης (υποστάσεως)	των υποστάσεων
την υπόσταση	τις υποστάσεις
- υπόσταση	- υποστάσεις

- συμβιβασμός ο: ο αμοιβαίος (και από τις δύο μεριές) περιορισμός των απαιτήσεων, με σκοπό να πραγματοποιηθεί συμφωνία
Μετά από αυτόν τον ιστορικό συμβιβασμό, άνοιξε ο δρόμος για τη συνεργασία των δύο χωρών.

ο συμβιβασμός του συμβιβασμού τον συμβιβασμό - συμβιβασμέ	οι συμβιβασμοί των συμβιβασμών τους συμβιβασμούς - συμβιβασμοί
--	---

- αντικρουόμενος, -η, -ο: αυτός που είναι αντίθετος με κάποιον άλλο και αντιπαράκειται σε αυτόν σε διαμάχη
Οι δύο πλευρές χρησιμοποιούσαν αντικρουόμενα επιχειρήματα για να μας πείσουν ότι είχαν δίκιο.

αντικρουόμενος αντικρουόμενου αντικρουόμενο αντικρουόμενε	αντικρουόμενη αντικρουόμενης αντικρουόμενη αντικρουόμενη	αντικρουόμενο αντικρουόμενου αντικρουόμενο αντικρουόμενο
αντικρουόμενοι αντικρουόμενων αντικρουόμενους αντικρουόμενοι	αντικρουόμενες αντικρουόμενων αντικρουόμενες αντικρουόμενες	αντικρουόμενα αντικρουόμενων αντικρουόμενα αντικρουόμενα

- επιδίωξη η: ο σκοπός, ο στόχος, η έντονη, επίμονη και μακροχρόνια προσπάθεια για να αποκτήσει ή να πετύχει κάποιος κάτι
Μοναδική μας επιδίωξη από εδώ και πέρα είναι η νίκη.

η επιδίωξη της επιδίωξης (επιδιώξεως) την επιδίωξη - επιδίωξη	οι επιδιώξεις των επιδιώξεων τις επιδιώξεις - επιδιώξεις
--	---

- καθιστώ: αποδίδω σε κάποιον συγκεκριμένη ιδιότητα (καθιστώ, καθιστούσα, κατέστησα, θα καθιστώ, θα καταστήσω, έχω καταστήσει, είχα καταστήσει, θα έχω καταστήσει)
Σε καθιστώ υπεύθυνη για ό,τι θα συμβεί από εδώ και πέρα.

- καθεστώς το: το πολίτευμα που έχει καθιερωθεί ή επιβληθεί ως σύστημα διακυβέρνησης σε μια χώρα
Στη χώρα αυτή επικρατεί καθεστώς βασιλευόμενης δημοκρατίας.

το καθεστώς του καθεστώτος το καθεστώς - καθεστώς	τα καθεστώτα των καθεστώτων τα καθεστώτα - καθεστώτα
--	---

- ανασταλτικά: αποτρεπτικά, λειτουργώντας ως εμπόδιο
Τα νέα μέτρα θα λειτουργήσουν ανασταλτικά σε πιθανές αυξήσεις των τιμών.

- πραξικόπημα το: η ξαφνική και δυναμική πολιτική ενέργεια που στοχεύει στην παράνομη ανατροπή κυβέρνησης ή πολιτεύματος (συνήθως με τη χρήση στρατιωτικών μέσων)

Η νέα απόπειρα πραξικοπήματος είναι δείγμα πολιτικής αστάθειας στη χώρα αυτή.

το πραξικόπημα	τα πραξικοπήματα
του πραξικοπήματος	των πραξικοπημάτων
το πραξικόπημα	τα πραξικοπήματα
- πραξικόπημα	- πραξικοπήματα

- ανατροπή η: η βίαιη πτώση ενός πολιτεύματος, καθεστώτος, ηγέτη
Η ανατροπή της νόμιμης κυβέρνησης έγινε με την υποστήριξη των Μεγάλων Δυνάμεων της εποχής εκείνης.

η ανατροπή	οι ανατροπές
της ανατροπής	των ανατροπών
την ανατροπή	τις ανατροπές
- ανατροπή	- ανατροπές

- παραβίαση η: ενέργεια που γίνεται αντίθετα με ό,τι έχει συμφωνηθεί επίσημα
Ήταν υπεύθυνοι για μια σειρά από παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

η παραβίαση	οι παραβιάσεις
της παραβίασης (παραβιάσεως)	των παραβιάσεων
την παραβίαση	τις παραβιάσεις
- παραβίαση	- παραβιάσεις

- εξωθώ: λειτουργώ πιεστικά, ώστε να οδηγηθεί κάποιος σε αρνητική πράξη, συμπεριφορά (εξωθώ, εξωθούσα, εξώθησα, θα εξωθώ, θα εξωθήσω, έχω εξωθήσει, είχα εξωθήσει, θα έχω εξωθήσει)

Οι λόγοι που εξωθούν τους νέους σε βίαιη συμπεριφορά δεν βρίσκονται μόνο μέσα στην οικογένεια.

- κατάληψη η: η κυρίευση (απόκτηση) εδαφών ή στρατηγικών στόχων με χρήση στρατιωτικής δύναμης

Η κατάληψη της πόλης ολοκληρώθηκε μετά από μάχες δύο εβδομάδων.

η κατάληψη	οι καταλήψεις
της κατάληψης (καταλήψεως)	των καταλήψεων
την κατάληψη	τις καταλήψεις
- κατάληψη	- καταλήψεις

- εκτοπισμός ο: η εκδίωξη μόνιμου κατοίκου από την περιοχή του με βίαιο τρόπο
Μετά τον εκτοπισμό τους, πολλοί από τους πρόσφυγες κατέφυγαν στις γειτονικές χώρες, ελπίζοντας ότι κάποτε θα ξαναγυρίσουν στα σπίτια τους.

ο εκτοπισμός	οι εκτοπισμοί
του εκτοπισμού	των εκτοπισμών
τον εκτοπισμό	τους εκτοπισμούς
- εκτοπισμέ	- εκτοπισμοί

- σύμπνοια η: η κατεύθυνση σε κοινούς άξονες δράσης και σκέψης, η ομοφωνία
Υπάρχει απόλυτη σύμπνοια στην ομάδα μας. Όλοι θα αγωνιστούν για τον κοινό σκοπό σαν ένας άνθρωπος.

η σύμπνοια
της σύμπνοιας
τη σύμπνοια
- σύμπνοια

- απόφοιτος ο: πρόσωπο που ολοκλήρωσε τον κύκλο σπουδών σε μια βαθμίδα της εκπαίδευσης και έλαβε τον αντίστοιχο τίτλο
Είμαι απόφοιτος της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και τώρα κάνω μεταπτυχιακές σπουδές στη Γλωσσολογία.

ο απόφοιτος	οι απόφοιτοι
του αποφοίτου	των αποφοίτων
τον απόφοιτο	τους αποφοίτους
- απόφοιτε	- απόφοιτοι

- περαιτέρω: από ένα σημείο και μετά, πιο πέρα
Η περαιτέρω παραμονή σας εδώ θα προκαλούσε προβλήματα.

- ευρέως: σε μεγάλη έκταση ή σε μεγάλο αριθμό
Αυτή η μέθοδος εφαρμόζεται ευρέως στα μεγάλα νοσοκομεία της Ευρώπης και της Αμερικής.

- επίδραση η: κάθε μορφή ενέργειας που ασκείται σε πρόσωπα και πράγματα και οι μεταβολές που προκαλεί
Ο υπουργός δήλωσε ότι η επίδραση των νέων μέτρων στην αγορά θα είναι ευεργετική.

η επίδραση	οι επιδράσεις
της επίδρασης (επιδράσεως)	των επιδράσεων
την επίδραση	τις επιδράσεις
- επίδραση	- επιδράσεις

- εν μέρει: κατά ένα μέρος
Ήταν υπεύθυνοι, εν μέρει, για όσα συνέβησαν τότε.

- ευνοώ: προωθώ, συμβάλλω, βοηθώ στην επικράτηση κάποιου
(ευνοώ, ευνοούσα, ευνόησα, θα ευνοώ, θα ευνοήσω, έχω ευνοήσει, είχα ευνοήσει, θα έχω ευνοήσει)
Η κατάσταση στη διεθνή αγορά δεν ευνοούσε, δυστυχώς, τα σχέδιά μας.

- εξάπλωση η: η απόκτηση ολοένα και μεγαλύτερων διαστάσεων, η κάλυψη όλο και μεγαλύτερης έκτασης
Η εξάπλωση της φωτιάς ήταν τρομακτική. Σε λίγα λεπτά έκανε στάχτη ολόκληρο το μεγάλο δάσος.

η εξάπλωση	οι εξαπλώσεις
της εξάπλωσης (εξαπλώσεως)	των εξαπλώσεων

την εξάπλωση
- εξάπλωση

τις εξαπλώσεις
- εξαπλώσεις

- σηματοδοτώ: δείχνω κάτι σημαντικό που θα συμβεί ή αρχίζει να συμβαίνει (σηματοδοτώ, σηματοδοτούσα, σηματοδότησα, θα σηματοδοτώ, θα σηματοδοτήσω, έχω σηματοδοτήσει, είχα σηματοδοτήσει, θα έχω σηματοδοτήσει)
Η δεκαετία αυτή σηματοδοτούσε ένα νέο ξεκίνημα για την ανθρωπότητα.
- πενία η: η στέρηση ακόμα και των αναγκαιών, η φτώχεια
Ένας στους πέντε κατοίκους αυτής της χώρας ζει σε κατάσταση απόλυτης πενίας.
η πενία
της πενίας
την πενία
- πενία
- προϋπόθεση η: οτιδήποτε είναι απολύτως αναγκαίο, πρέπει οπωσδήποτε να υπάρχει, για να συμβεί κάτι άλλο
Το ταλέντο είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να γίνει κανείς μεγάλος μουσικός.
η προϋπόθεση
της προϋπόθεσης (προϋποθέσεως)
την προϋπόθεση
- προϋπόθεση
οι προϋποθέσεις
των προϋποθέσεων
τις προϋποθέσεις
- προϋποθέσεις
- ανανέωση η: η προσθήκη νέων στοιχείων ή η αντικατάσταση των παλιών ή φθαρμένων με καινούργια
Αποφάσισε να ανανεώσει την γκαρνταρόμπα του με καινούργια ρούχα.
η ανανέωση
της ανανέωσης (ανανεώσεως)
την ανανέωση
- ανανέωση
οι ανανεώσεις
των ανανεώσεων
τις ανανεώσεις
- ανανεώσεις
- εμπλουτισμός ο: η βελτίωση μέσα από την προσθήκη νέων δεδομένων, η ενσωμάτωση περισσότερων στοιχείων σε ένα σύνολο
Χρειάζεται εμπλουτισμός της σχολικής βιβλιοθήκης με βιβλία οικολογικού περιεχομένου.
ο εμπλουτισμός
του εμπλουτισμού
τον εμπλουτισμό
- εμπλουτισμέ
οι εμπλουτισμοί
των εμπλουτισμών
τους εμπλουτισμούς
- εμπλουτισμοί
- επιβάλλω: κάνω κάτι να επικρατήσει, να ισχύσει, χρησιμοποιώντας τη δύναμη, την εξουσία ή το κύρος μου (επιβάλλω, επέβαλλα, επέβαλα, θα επιβάλλω, θα επιβάλω, έχω επιβάλει, είχα επιβάλει, θα έχω επιβάλει)
Επέβαλαν τη θέλησή τους με τη βία.
- πτυχή η: η ιδιαίτερη πλευρά ενός ζητήματος, η ιδιαίτερη άποψη ενός θέματος
Υπάρχουν πολλές άγνωστες πτυχές στη ζωή αυτού του μεγάλου ποιητή.

η πτυχή	οι πτυχές
της πτυχής	των πτυχών
την πτυχή	τις πτυχές
- πτυχή	- πτυχές

- αυτονόμηση η: η απόκτηση ή διακήρυξη αυτονομίας, δηλαδή καθεστώτος ελεύθερης αυτοδιοίκησης
Η αυτονόμηση των αποικιών από τη Βρετανική Αυτοκρατορία προκάλεσε μεγάλες πολιτικές και κοινωνικές αλλαγές στις νέες αυτές χώρες.

η αυτονόμηση	οι αυτονομήσεις
της αυτονόμησης (αυτονομήσεως)	των αυτονομήσεων
την αυτονόμηση	τις αυτονομήσεις
- αυτονόμηση	- αυτονομήσεις

- απογειώνομαι: (για επιβάτη αεροπλάνου) ξεκινώ την πτήση εγκαταλείποντας το έδαφος (απογειώνομαι, απογειωνόμουν, απογειώθηκα, θα απογειώνομαι, θα απογειωθώ, έχω απογειωθεί, είχα απογειωθεί, θα έχω απογειωθεί)
Προσδεθείτε! Σε λίγο απογειωνόμαστε.

- σκοντάφτω: χτυπώ με το πόδι μου πάνω σε εμπόδιο, καθώς περπατάω (σκοντάφτω, σκόνταφτα, σκόνταψα, θα σκοντάφτω, θα σκοντάψω, έχω σκοντάψει, είχα σκοντάψει, θα έχω σκοντάψει)

Πρόσεξε να μη σκοντάψεις στο σκαλοπάτι.

ΜΕΡΟΣ Ε΄**Τεστ αυτοαξιολόγησης****1. Συμπλήρωσε τις προτάσεις χρησιμοποιώντας τα αναφορικά *που, όποιος -α -ο, ό,τι, ο οποίος -α -ο, όσος -η -ο* στον κατάλληλο τύπο.**

1. Η φίλη μου, το σπίτι σου άρεσε τόσο πολύ, είναι Γερμανίδα.
2. Πάρε χρήματα χρειάζεσαι.
3. έχω, είναι δικό σου.
4. βιάζεται, σκοντάφτει.
5. Εκείνο το ξενοδοχείο, κοντά στο ήταν το αρχαιολογικό μουσείο, έχει κλείσει.

2. Συμπλήρωσε τα κενά με τις ακόλουθες αντωνυμίες.

κανένας, τίποτε, μερικά, κάμποση, όποια

1. Θέλετε άλλο;
2. Πάρε με τηλέφωνο ώρα σε βολεύει.
3. Πέρασε ώρα.
4. Υπάρχει φούρνος εδώ κοντά;
5. Πέρασε το απόγευμα κάνοντας ψώνια.

3. Άκουσε και συμπλήρωσε.

Για επιζητούν τα πιο δημοφιλή μέρη της αρχαίας μυθολογίας, μια επίσκεψη στην Πάφο θα τους φτιάξει το κέφι. Ο μύθος για την προέλευση της Αφροδίτης, είναι ότι εδώ αυτή η θεά της ομορφιάς και της ερωτικής, προς τιμή υπήρχε στην πόλη ένας μεγάλος ναός. Γι' αυτό η Αφροδίτη και Παφία.

